



Комунальний вищий навчальний заклад
«ВІННИЦЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
21050 м.Вінниця, вул.Грушевського,13, тел./факс 67-08-85,
E-mail: bil@mail.vinnica.ua

Відділ українознавства

тел. 67-08-92

Лазаренко В.І.,

завідувач відділу українознавства

Українознавство в освітньому просторі

*... найголовнішим завданням
суспільства завжди було, є і буде
виховання поколінь гуманістів
і патріотів, для яких найвищим
ідеалом є єдність особистих та
національно-державних інтересів.*

П.П. Кононенко

Згідно з Законом України «Про освіту» метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу, підвищення його освітнього рівня. Освіта в Україні, згідно з цим же законом, ґрунтується на засадах гуманізму, демократії, національної свідомості, взаємоповаги між націями і народностями.

Світ є цілісним у своїй різноманітності. Його досягнення можливе лише через пізнання людиною себе, свого роду, свого народу, інших народів. Українознавство є системною, інтегративною наукою цілісності, що вивчає українську людину, Україну та світове українство у часопросторі, його взаємини з іншими народами.

Навчальний курс «Українознавство» є надзвичайно важливим для світогляду майбутніх громадян, зокрема їхнього ставлення до світу (на основі українських цінностей). Знання , вміння і компетенції, здобуті в процесі його вивчення, є інструментом для учнів, набуття ними уміння жити.

Метою і завданнями українознавства як навчально-виховного курсу є виховання патріота, громадянина української держави, свідомого державо творця, творчої особистості, яка співпрацюватиме зі світом на засадах кооперації, здатної реалізувати своє власне покликання та реалізовувати покликання української нації.

Реалізація українознавства в освітньому просторі здійснюється через програми, розроблені в Науково-дослідному інституті українознавства МОН України:

- Програма виховання дітей дошкільного віку «Українотворець» (автори: Кононенко П.П., Касян Л.Г., Семенюченко О.В.);
- Програма для ЗНЗ «Українознавство» 1-4 класи (автори Кононенко П.П., Присяжна Т.М.);
- Програма для ЗНЗ «Українознавство» 5-11 (12) класи (автори Кононенко П.П., Касян Л.Г., Семенюченко О.В.).

Комплекс цих програм відображає цілісність викладання українознавства, реалізує принципи неперервності та наступності освіти.

Програма виховання дітей дошкільного віку «Українотворець» розроблено відповідно до Базового компонента дошкільної освіти в Україні. Вона структурована відповідно до його основних змістових блоків. Програма виховання дітей дошкільного віку «Українотворець» враховує досвід і традиції української народної педагогіки, ґрунтується на засадах міжнародних конвенції про дітей, Конституції України.

Програма для ЗНЗ «Українознавство» 1-4 класи зберігає наступність і послідовність між дошкільною, основною та старшою школою. Метою курсу «Українознавство» у початковій школі є широке ознайомлення з матеріальними та духовними цінностями українського народу; вивчення особливостей українського дошкільця, етносу, мови, культури, творення нації і держави, української ментальності, історичного розвитку та історичної долі українського народу; формування духовно багаті особистості з цілісними уявленнями про світ, глибокими патріотичними почуттями та розвиненою національною самосвідомістю.

Змістовий матеріал програми спирається на отримані знання з читання, української мови, курсів «Природознавство» та «Громадянська освіта».

В центрі програми з українознавства для 5-11(12) класів постає людина. Навчальний матеріал концентрично розгортається від людини до світу. Програма враховує принципи наступності та послідовності, поступово ускладнюючись (відповідно до вікових особливостей), реалізує між предметні зв'язки.

Навчальний матеріал у кожному класі за такими тематичними блоками: «Я- українець», «Моя родина, мій рід», «Мій український народ», «Моя держава – Україна», «Україна та українці у світі».

Для кожного класу програма реалізується у 35 годин на рік. Запропонована кількість годин на вивчення кожної теми є орієнтовною.

Учитель може її змінювати в межах 35-ти річних годин. Резервний час учитель може використовувати на власний розсуд. Українознавство входить до варіативної складової навчальних планів.

Важливою є і позаурочна робота вчителів українознавства. Вона різноманітна за формами і змістом. Враховуючи інтеграційний характер курсу, до неї долучаються вчителі різних предметів. Популярним став щорічний Міжнародний конкурс науково-дослідних робіт з українознавства, що проводиться Науково-дослідним інститутом українознавства МОН України.